Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria C

C/2026/2598

20.5.2026

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Hodnotenie smerníc o verejnom obstarávaní

(C/2026/2598)

Spravodajca: Roberto GUALTIERI (IT/SES), primátor hlavného mesta Ríma

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV (VR)

1. víta skutočnosť, že Európska komisia vyhodnocuje smernice o verejnom obstarávaní z roku 2014 s cieľom predložiť návrh na ich revíziu, ktorý sa očakáva v roku 2026. Konštatuje, že Komisia tým uznáva, že je potrebné aktualizovať tieto kľúčové právne predpisy, ktoré majú významný vplyv na miestne a regionálne samosprávy a ich občanov a podniky;

2. zdôrazňuje, že približne 14 % HDP Európskej únie sa vynakladá prostredníctvom verejného obstarávania a že takmer polovicu (približne 45 %) z toho riadia miestni a regionálni verejní obstarávatelia. Z tohto dôvodu je nevyhnutné, aby sa pri revízii náležite zohľadnili ich názory a skúsenosti a aby boli štrukturálne zapojení počas celej fázy jej vypracúvania a vykonávania;

3. víta, že Komisia uznala jeho príspevky k tomuto hodnoteniu v podobe štúdie z roku 2025 a konzultácií uskutočnených sieťou RegHub. Víta tiež dobrú spoluprácu s Komisiou pri zhromažďovaní faktických údajov počas procesu hodnotenia a v tejto súvislosti vyzýva, aby sa zriadila platforma, ktorá by nahradila platformu Fit for Future a do ktorej by bol zapojený;

4. víta zameranie Komisie na zjednodušenie právnych predpisov v oblasti verejného obstarávania, pričom uznáva významnú potrebu znížiť zložitosť postupov v prospech obstarávateľov aj uchádzačov. Jednoduchšie pravidlá prispejú aj k posilneniu cezhraničnej účasti na postupoch verejného obstarávania a k zlepšeniu schopnosti malých a stredných podnikov (MSP) uchádzať sa o verejné zákazky;

5. konštatuje, že miestni a regionálni verejní obstarávatelia sú v tejto súvislosti čoraz viac zaťažovaní prísnymi pravidlami EÚ, zložitými právnymi požiadavkami a nadmernými administratívnymi obmedzeniami, pričom zároveň čelia nedostatku finančných a ľudských zdrojov, najmä v menších obciach a regiónoch;

6. odkazuje na svoje stanovisko z roku 2019 a konzultáciu realizovanú sieťou RegHub na túto tému, v ktorých sa už identifikovalo viacero výziev pri vykonávaní na miestnej a regionálnej úrovni. Mnohé z nich potvrdila Komisia vo svojom hodnotení a Európsky dvor audítorov vo svojej správe o verejnom obstarávaní za rok 2023;

7. víta, že sa pri nadchádzajúcej revízii bude vychádzať z konkrétnych skúseností miestnych a regionálnych samospráv, ktoré poukazujú na výhody smerníc z roku 2014, ako aj na oblasti, v ktorých je potrebné ďalšie zlepšenie. Zdôrazňuje, že úspech nového rámca bude v konečnom dôsledku závisieť od administratívnej a technickej kapacity verejných obstarávateľov vrátane miestnych a regionálnych samospráv, ktoré sú zodpovedné za vykonávanie nových pravidiel. Vyzýva preto Komisiu, aby sa zdržala zavádzania ďalších procedurálnych, vykazovacích alebo iných povinností pre miestne a regionálne samosprávy;

8. nabáda Komisiu, aby v ohlásenom návrhu revízie viac zohľadnila územný rozmer a preskúmala možnosť vykonať riadne posúdenie územného vplyvu a začleniť ho do procesu vypracovania návrhu. Zároveň žiada Komisiu, aby takéto posúdenie územného vplyvu bolo vypracované na základe spoločnej metodiky a jeho výsledky boli porovnateľné medzi členskými štátmi, pričom by sa výslovne posúdili administratívne a finančné dôsledky a dôsledky v oblasti konkurencieschopnosti (vrátane vplyvov na malé a stredné podniky (MSP), startupy a menšie obce), začlenili osobitné ukazovatele pre územia s nízkou hustotou obyvateľstva a nízkou kapacitou (ako napríklad skutočná dostupnosť hospodárskych subjektov a vplyv administratívnych požiadaviek), využili jasné údaje založené na scenároch na zachytenie diferencovaných územných vplyvov a zaručilo koordinované zapojenie regionálnych a miestnych samospráv a zainteresovaných strán počas celého postupu posúdenia;

9. konštatuje, že cezhraničné obstarávanie je stále príliš obmedzené, pretože jazykové bariéry, rozdielne právne systémy a administratívna zložitosť naďalej odrádzajú podniky so sídlom v iných členských štátoch od účasti. Žiada objasniť cezhraničné obstarávanie a poskytnúť usmernenie o tom, ako ho zlepšiť, pričom sa zároveň zabezpečí, že vnútroštátne rámce pre obstarávanie s hodnotou pod stanoveným finančným limitom si zachovajú flexibilitu a nebudú vytvárať nepotrebné regulačné vrstvy, ktoré majú vplyv na miestne a regionálne samosprávy aj podniky. Žiada Komisiu, aby poskytla praktické usmernenia a štandardné nástroje na uľahčenie cezhraničnej účasti vrátane primeraných jazykových ustanovení súvisiacich s riadnym plnením zákazky a zjednodušenej a štandardizovanej dokumentácie a postupov;

Zásady verejného obstarávania

10. žiada, aby sa revíziou konsolidovali a zjednodušili všeobecné zásady, ktoré už tvoria základ rámca verejného obstarávania, a aby sa zaistila väčšia súdržnosť a použiteľnosť. Pripomína, že smernice obsahujú mimoriadne normatívne a podrobné ustanovenia a že zásady sú nevyhnutné pre akékoľvek úsilie o zjednodušenie, pretože znižujú potrebu podrobných ustanovení. Poznamenáva, že jasnejšími všeobecnými zásadami by sa podporil konzistentný výklad, znížili súdne spory a verejným obstarávateľom umožnilo uplatňovať primeranú a rozumnú diskrečnú právomoc. V tejto súvislosti zdôrazňuje, že tieto zásady samy osebe nepostačujú a mali by ich dopĺňať jasné výkladové usmernenia a praktické príklady s cieľom predchádzať rozdielnym výkladom v členských štátoch. Uznáva, že takéto všeobecné zásady by mohli usmerňovať miestne a regionálne samosprávy pri obstarávaní s hodnotou pod stanoveným finančným limitom bez toho, aby sa im ukladali nové povinnosti;

11. žiada, aby sa revíziou zaviedla zásada výsledku, podľa ktorej sa verejní obstarávatelia v záujme občanov a v súlade s cieľmi EÚ vrátane konkurencieschopnosti a zníženia nadbytočného administratívneho zaťaženia usilujú o zadávanie a vykonávanie zákaziek s primeranou včasnosťou, kvalitou a pomerom medzi kvalitou a cenou. Zdôrazňuje, že takouto zásadou sa nemenia existujúce právne povinnosti a nerozširuje súdna kontrola, ale sa ňou podporujú orgány verejnej správy v tom, aby sa zamerali skôr na materiálnu stránku verejného obstarávania než na jeho formalistickú stránku, čo pomôže vyhnúť sa sporom založeným na nemateriálnych nezrovnalostiach. Konštatuje, že prístup orientovaný na výsledky poskytuje dodatočnú jasnosť verejným obstarávateľom, ktorí sa rozhodli začleniť strategické ciele do svojich postupov verejného obstarávania pri plnom zachovaní miestnej autonómie a zásady subsidiarity. Konštatuje, že táto zásada je v súlade so zásadou dobrej správy vecí verejných;

12. zdôrazňuje, že touto zásadou sa majú posilniť, nie nahradiť zavedené zásady transparentnosti, rovnakého zaobchádzania, nediskriminácie a proporcionality. Podčiarkuje, že jej úlohou je zefektívniť uvedené zásady zameraním ich uplatňovania na merateľnú verejnú hodnotu a zároveň zachovaním úplnej právnej istoty a spravodlivej hospodárskej súťaže. Žiada stručný a jasne vymedzený súbor sprievodných opatrení vrátane modelových príkladov a partnerského učenia s cieľom zabezpečiť jednotné uplatňovanie vo všetkých členských štátoch, zabrániť rozdielnym výkladom, posilniť dôveru vo verejných obstarávateľov v rámci súdržného európskeho rámca a zaistiť, aby sa skutočne dosiahlo zamýšľané zníženie počtu súdnych sporov;

13. vyzýva na pružnejšie uplatňovanie pravidiel týkajúcich sa zmien v zmluve počas vykonávania zákaziek. Domnieva sa, že zásada zmluvnej vyváženosti by podnietila verejných obstarávateľov, aby v prípade nepredvídaných cenových alebo trhových otrasov uprednostnili opatrenia na pokračovanie vo vykonávaní zákazky, ktorými sa obnovuje jej ekonomická rovnováha, namiesto toho, aby zmluvu vypovedali. Konštatuje, že takýmto prístupom by sa znížil počet súdnych sporov a zabezpečila kontinuita poskytovania verejných služieb. Pružnejší prístup k zmenám v zmluve je tiež nevyhnutný na to, aby sa zaistilo pokračovanie vykonávania zákaziek v prípade, že hlavní dodávatelia nedodajú tovar alebo neposkytnú službu z dôvodu konkurzu, platobnej neschopnosti atď. Žiada komisiu, aby v medziach existujúceho rámca jasne uviedla vhodné mechanizmy, ktoré by umožnili verejným obstarávateľom v odôvodnených prípadoch a s primeranými zárukami zaručiť kontinuitu poskytovania služieb bez podstatnej zmeny zmluvy;

14. žiada, aby sa revíziou objasnilo a kodifikovalo všeobecné pravidlo správania, ktoré bude vychádzať zo vzájomnej dôvery a ochrany legitímnych očakávaní vo verejnom obstarávaní s prihliadnutím na zásady už uznané v práve EÚ. Domnieva sa, že takýmto pravidlom by sa podporilo proporcionálne a kooperatívne správanie verejných obstarávateľov a hospodárskych subjektov, znížil počet súdnych sporov vyvolaných menšími formálnymi otázkami a zlepšilo skutočné uplatňovanie zásady výsledku. Zdôrazňuje, že týmto objasnením by sa nemali vytvoriť nové právne povinnosti, ani by sa nemala zaviesť súdna kontrola, ale mala by sa poskytnúť väčšia právna istota týkajúca sa pridelenia zodpovedností v celom cykle obstarávania. Konštatuje, že to by sa mohlo v praxi premietnuť do zníženia počtu nepodstatných overovaní *ex ante*, čo by sa kompenzovalo zvýšenými požiadavkami na motiváciu, transparentnosť a zodpovednosť;

15. sa domnieva, že operačné riziko je obmedzené a vzťahuje sa len na bežné nepredvídané udalosti súvisiace so zmluvným plnením. Nemôže sa vzťahovať na obmeny, ktoré sú mimoriadne, nepredvídateľné alebo nesúvisia s bežným fungovaním trhu, pretože to skresľuje účel zákazky, odrádza od účasti hospodárskych subjektov, môže viesť k situáciám hospodárskej nerealizovateľnosti nezlučiteľným so všeobecným záujmom. V smernici by sa mali zaviesť mechanizmy na obnovenie hospodárskej rovnováhy v riadne odôvodnených výnimočných prípadoch, ktoré podstatne menia hospodárske podmienky zákazky;

16. žiada, aby sa objasnila a konsolidovala zásada ochrany pracovníkov ako prvku spravodlivej a zodpovednej hospodárskej súťaže. Poukazuje na to, že dodržiavanie existujúcich pracovnoprávnych predpisov, kolektívnych zmlúv a noriem pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci sa už vyžaduje podľa súčasných smerníc a tvorí súčasť podmienok rovnosti pre všetkých uchádzačov. Víta si najmä vyvíjajúcu sa judikatúru v oblasti sociálnych podmienok v kritériách na vyhodnotenie ponúk podľa smernice 2014/24/EÚ ([1]) ([2]) v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a vnútroštátnou praxou. Zdôrazňuje, že zlepšené vykonávanie existujúcich požiadaviek možno zabezpečiť pri plnom rešpektovaní rozmanitosti vnútroštátnych systémov práce a tradícií kolektívneho vyjednávania, čo členským štátom umožní uplatňovať najvhodnejšie mechanizmy v rámci svojich právnych rámcov. Domnieva sa, že dôsledné uplatňovanie existujúcich noriem by chránilo pracovníkov aj podniky, ktoré dodržiavajú predpisy, a zabránilo nekalej hospodárskej súťaži založenej na podhodnotení sociálnych noriem;

Verejné obstarávanie a súčasné globálne výzvy

17. zdôrazňuje, že vzhľadom na vývoj globálneho scenára od prijatia smerníc z roku 2014 je nevyhnutné prehodnotiť viacero aspektov nástrojov a cieľov verejného obstarávania a zároveň sa vyhnúť nadbytočnému novému administratívnemu zaťaženiu. Vyzýva preto EÚ, aby optimálne využívala svoju kúpnu silu ako nástroj, ktorým by získavala najlepšie možné ceny za verejné statky a služby, podporovala vytváranie vysokokvalitných pracovných miest, rozvíjala strategické odvetvia (ako obrana alebo energetika) prostredníctvom spoločného obstarávania alebo dlhodobých zmlúv o nákupe elektriny a podnecovala investície do inovácií. Zdôrazňuje, že verejné obstarávanie môže byť rozhodujúcou hnacou silou inovácií a konkurencieschopnosti, ak je prepojené s európskym ekosystémom rizikového kapitálu, vďaka čomu môžu sľubné startupy a rozširujúce sa podniky testovať riešenia na základe verejného dopytu a uvádzať ich na trh;

18. víta, že pre niektoré presne vymedzené a limitované oblasti verejného obstarávania sa zavedie zásada uprednostňovania európskych výrobkov, ktorú v prípade potreby budú uplatňovať verejní obstarávatelia. Domnieva sa, že v strategických odvetviach by takáto zásada mohla posilniť bezpečnosť, odolnosť a rozvoj inovačných podnikov. Zdôrazňuje, že Európa by mala zohrávať vedúcu úlohu vo vývoji a zavádzaní nízkouhlíkových riešení v ťažko dekarbonizovateľných odvetviach, pričom verejné obstarávanie a koordinovaná priemyselná politika by sa mali využívať na stimuláciu dopytu a urýchlenie transformácie trhu. Vyzýva však, aby sa zavádzanie tejto zásady do praxe vhodne nastavilo a aby sa pri ňom dodržiavali medzinárodné právne záväzky a zohľadnili prevádzkové, dodávateľské a trhové podmienky. Upozorňuje, že je potrebné stanoviť jasné a objektívne kritériá na určenie toho, čo sa považuje za európske výrobky a kto za európskeho dodávateľa a aké sú konkrétne strategické odvetvia, v ktorých sa táto preferencia zavádza a že za overovanie takéhoto súladu by nemali zodpovedať miestne a regionálne samosprávy. V záujme zvýšenia ich odolnosti, bezpečnosti dodávok a autonómie by však tieto orgány mali mať možnosť obstarávať výrobky EÚ od dodávateľov z EÚ. Pripomína, že všetky takéto preferenčné doložky musia byť v súlade s pravidlami EÚ v oblasti hospodárskej súťaže a obchodu;

19. zdôrazňuje, že verejné obstarávanie má potenciál ďalej propagovať sociálnu a environmentálnu udržateľnosť a zároveň zachovať uplatňovanie zelených, sociálnych a inovatívnych kritérií na dobrovoľnom základe, pričom by nemalo mať negatívny vplyv na zásadu subsidiarity a samosprávu, ako aj realitu v praxi, ktorej čelia miestne a regionálne samosprávy, alebo na účasť malých a stredných podnikov, a vždy by sa pri nej mali zohľadňovať trhové podmienky, ako aj existujúce vnútroštátne normy a normy EÚ. Zdôrazňuje, že tieto kritériá verejného obstarávania musia ísť ruka v ruke so zjednodušením, právnou istotou a spoluprácou s hospodárskymi subjektmi a mali by sa uplatňovať len vtedy, ak to trh umožňuje;

([1]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 65).

([2]) Pozri vec C-115/14 RegioPost (17. november 2015) týkajúcu sa zlučiteľnosti s právom EÚ, pokiaľ ide o zákon spolkovej krajiny Porýnie-Falcko z 1. decembra 2010, ktorým sa zaručujú kolektívne zmluvy a minimálna mzda vo verejnom obstarávaní, a novšiu prejednávanú vec C-210/24 AESTE (stanovisko generálneho advokáta z 3. júla 2025) týkajúcu sa zlučiteľnosti s právom EÚ, pokiaľ ide o kritérium, ktoré pri verejnom obstarávaní stanovila miestna samospráva v Španielsku a ktorým sa zvýhodňujú spoločnosti poskytujúce vyššie mzdy, ako sú mzdy stanovené kolektívnou zmluvou v danom odvetví.

20. poukazuje na to, že je dôležité, aby miestne a regionálne samosprávy mohli riešiť riziká pre národnú bezpečnosť aj mimo rozsahu pôsobnosti smernice o obrane 2009/81/ES ([3]) a žiada opatrenia, ktoré v záujme predchádzania rizikám pre (národnú) bezpečnosť životne dôležitého záujmu, umožnia vylúčiť nielen uchádzačov alebo ich subdodávateľov, ale aj používanie výrobkov, častí alebo služieb, ktoré takéto riziká predstavujú. Žiada tiež zvážiť možnosť vytvoriť systém uznávania verejného obstarávania, podobného smernici o verejnoprospešných službách, so zameraním na bezpečnostné riziká (napríklad IT bezpečnostné služby);

21. poznamenáva, že uplatňovanie najlepšieho pomeru ceny a kvality definovaného ako ekonomicky najvýhodnejšie kritérium na vyhodnotenie ponúk, keď hodnotiace parametre zahŕňajú viac než len cenu alebo náklady, doteraz v praxi dostatočne nezlepšilo hospodársku súťaž. Konštatuje, že mnohé environmentálne, sociálne a kvalitatívne normy sú už zakotvené v koncepcii projektu a technických špecifikáciách. Zdôrazňuje, že v revidovanom rámci by sa mal naďalej vo veľkej miere využívať najlepší pomer ceny a kvality, aby sa propagovalo verejné obstarávanie založené na hodnote, ktoré odmeňuje inovácie a sociálne a environmentálne výsledky. Jeho využívanie by však nemalo byť povinné vo všetkých verejných obstarávaniach, pretože by sa tým zvýšilo administratívne zaťaženie, najmä v prípade menších zákaziek. Zdôrazňuje, že sa musí vykonať dôkladné posúdenie vplyvu týchto zmien, najmä na miestne a regionálne samosprávy, MSP a startupy. Žiada, aby sa nanovo definoval pojem „kritérium súvisiace s predmetom zákazky“ tak, aby bol jasnejší na účel jeho uplatňovania členskými štátmi a aby bol v súlade s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie;

22. odporúča, aby Komisia vyhodnotila skúsenosti jurisdikcií, v ktorých boli zavedené osobitné povinnosti používať kritérium ekonomicky najvýhodnejšej ponuky pre konkrétne zmluvné oblasti, v ktorých je kvalita nevyhnutná (ako sú sociálne a opatrovateľské služby, nemocničná strava, školské stravovanie, služby s vysokým podielom práce, inžinierske a architektonické služby, integrované projekty, súťažné dialógy, inovačné partnerstvá a zákazky zahŕňajúce vysoký technologický alebo inovačný obsah) s cieľom posúdiť účinnosť takýchto ustanovení;

23. požaduje jasnejší a konzistentnejší rámec EÚ pre využívanie subdodávateľov. Zdôrazňuje, že by sa mali navrhnúť opatrenia s cieľom posilniť transparentnosť a súlad s existujúcimi sociálnymi a environmentálnymi predpismi a pracovnými normami v celom dodávateľskom reťazci a podporovať spravodlivú hospodársku súťaž, pričom by sa zároveň malo predísť nadbytočnému administratívnemu zaťaženiu a obmedziť kaskádové využívanie subdodávateľov v relevantných prípadoch, a v celom subdodávateľskom reťazci by sa malo zabezpečiť účinné uplatňovanie existujúcich požiadaviek. Poukazuje na to, že podobné opatrenia by kombinovali otvorenú hospodársku súťaž s odolnosťou, bezpečnosťou dodávok a strategickou autonómiou EÚ. Domnieva sa, že v odvetviach vysokého verejného záujmu, ako sú zelené technológie a digitálne inovácie, by sa cieleným využívaním malých a stredných podnikov ako subdodávateľov mohla podporiť priemyselná kapacita a inovácie za predpokladu, že takéto mechanizmy zostanú primerané a nediskriminačné;

24. pokiaľ ide o vyhradené zákazky na určité služby sociálnej povahy podľa článku 77, treba poznamenať, že požiadavka neudeliť zákazku tej istej organizácii ako v priebehu uplynulých troch rokov spôsobila, že toto ustanovenie sa v praxi neuplatňovalo vzhľadom na to, že narúša kontinuitu a stabilitu potrebnú pri poskytovaní tohto druhu služieb;

25. vyzýva na konkrétne opatrenia pre regionálne a miestne verejné služby iného ako cezhraničného charakteru, ako je starostlivosť o deti a mládež, starostlivosť o seniorov, stravovacie služby, športové zariadenia, bývanie pre ľudí bez domova a utečencov, pretože tieto služby nie sú poskytované podľa európskych trhových podmienok a regionálny a miestny kontext je veľmi dôležitý. Tieto opatrenia by umožnili lepšie plniť základný účel verejných služieb, ktorým je spravodlivé a rovnomerné rozdelenie primárnych sociálnych statkov v liberálnych demokraciách;

Zjednodušenia a objasnenia

26. naliehavo vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že vo svojom návrhu na revíziu smerníc zohľadní všetky príslušné odvetvové právne predpisy EÚ, ktoré systematicky interagujú s pravidlami verejného obstarávania, ako sa zdôrazňuje v hodnotení Európskej komisie aj v príspevkoch VR. Zdôrazňuje, že je dôležité, aby sa v rámci revízie takéto odvetvové právne predpisy riešili oddelene a konzistentne v snahe lepšie odlíšiť všeobecnú smernicu o verejnom obstarávaní zameranú na to, ako nakupovať, od odvetvových právnych predpisov zameraných viac na to, čo nakupovať. Konštatuje, že je potrebná väčšia súdržnosť medzi rôznymi regulačnými rámcami, ktoré majú vplyv na verejné obstarávanie;

([3]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/81/ES z 13. júla 2009 o koordinácii postupov pre zadávanie určitých zákaziek na práce, zákaziek na dodávku tovaru a zákaziek na služby verejnými obstarávateľmi alebo obstarávateľmi v oblastiach obrany a bezpečnosti a o zmene a doplnení smerníc 2004/17/ES a 2004/18/ES (Ú. v. EÚ L 216, 20.8.2009, s. 76).

27. vyzýva Komisiu, aby preskúmala a zvýšila finančné limity pri verejnom obstarávaní tak, aby odrážali aspoň vývoj cien a infláciu. Konštatuje, že podporovanie harmonizácie podlimitných zákaziek pomocou usmernení a spoločných zásad môže posilniť vnútorný trh a zároveň zachovať primeranú flexibilitu pri miestnych a regionálnych zákazkách. Pripomína, že v rámci tejto revízie sa musí konzistentne prihliadať na všetky relevantné odvetvové právne predpisy EÚ súvisiace s verejným obstarávaním;

28. odporúča, aby verejní obstarávatelia mohli prijímať zjednodušujúce opatrenia, ktoré nenarúšajú transparentnosť, napríklad rozšírením možnosti stanovenej v článku 56 ods. 2 smernice 2014/24/EÚ overiť splnenie podmienok účasti len v prípade úspešného uchádzača na všetky prípady verejného obstarávania. Domnieva sa, že vďaka tomu by sa predišlo zbytočným a zaťažujúcim kontrolám všetkých účastníkov, čím by boli postupy rýchlejšie a primeranejšie, ale zároveň právne záruky by sa tým neznížili. Toto zjednodušenie by mohli doplniť kontroly založené na údajoch, ktoré by mohli byť automatizované, čím by sa predišlo nadmernému byrokratickému zaťaženiu manažérov a hospodárskych subjektov;

29. poznamenáva, že nedostatočná flexibilita počas postupov verejného obstarávania a plnenia zákazky môže v niektorých prípadoch obmedziť spoluprácu a brániť optimálnym riešeniam. Žiada preto, aby revidovaný rámec poskytoval jasnejšie a primeranejšie možnosti použitia rokovacích konaní, ako je súťažný dialóg a súťažné konanie s rokovaním, a umožňoval úpravy počas plnenia bez toho, aby sa tým oslabila transparentnosť, hospodárska súťaž alebo právna istota. Zdôrazňuje, že zjednodušením právnych predpisov by sa malo uľahčiť využívanie všetkých foriem verejného obstarávania zameraného na inovácie vrátane obstarávania vo fáze pred komerčným využitím, inovatívnych partnerstiev a regulačných sandboxov, čo by verejným obstarávateľom umožnilo rýchlejšie a flexibilnejšie prijímať inovatívne riešenia. Konštatuje, že technické špecifikácie by mali byť v prípade potreby formulované funkčne s cieľom podporiť inovatívne a účinné riešenia;

30. súhlasí s posúdením Komisie, že jednotný európsky dokument pre obstarávanie sa musí zrevidovať. Zdôrazňuje, že revízia by mala zahŕňať aj jasnejšie a zodpovednejšie uplatňovanie voľnej úvahy pri neautomatických vylúčeniach, pričom by sa mala vyvážiť integrita trhu s prezumpciou neviny. Žiada jednotnejší rámec EÚ pre samoočistenie založený na dôkazoch, ktorým sa zabezpečí náležité zohľadnenie včasných a overiteľných nápravných opatrení vykonaných hospodárskymi subjektmi. Upozorňuje, že systémy týkajúce sa vylúčenia z postupu verejného obstarávania musia účinne zabrániť neserióznym hospodárskym subjektom v prístupe k verejným zákazkám, pričom členským štátom musia umožniť zaviesť ďalšie primerané dôvody na vylúčenie, ak je to odôvodnené. Zároveň je potrebné, aby sa pri neautomatických vylúčeniach vo väčšej miere primerane uplatňovala voľná úvaha pri zachovaní rovnováhy medzi integritou trhu, prezumpciou neviny a právnou istotou;

31. konštatuje, že článok 56 ods. 3 smernice 2014/24/EÚ umožňuje verejným obstarávateľom požadovať objasnenia alebo chýbajúce dokumenty, ale je príliš všeobecný a vytvára neistotu, pokiaľ ide o to, čo možno opraviť bez toho, aby to malo vplyv na hospodársku súťaž. Žiada jasnejšie a jednotnejšie pravidlo na úrovni EÚ, podľa ktorého by sa rozlišovali: a) čisto procesná pomoc obmedzená na doplnenie administratívnych údajov alebo administratívne chyby; b) prísny zákaz zmeny technickej alebo finančnej podstaty ponúk; a c) možnosť spontánnych opráv pred otvorením súťaže prostredníctvom bezpečných a vysledovateľných elektronických systémov, napríklad začlenením požiadavky, aby platformy pre obstarávanie zaviedli automatické overovanie pred odoslaním (kontrolný zoznam/semafor), ktorým by sa zistili chýbajúce dokumenty alebo vecné chyby pred registráciou ponuky, no nemali by prístup k technickému alebo ekonomickému obsahu. Zdôrazňuje, že takéto objasnenie by znížilo zaťaženie a počet súdnych sporov a uľahčilo primerané využívanie trhového dialógu a inovatívnych postupov;

32. vyzýva, aby sa využívali dobrovoľné experimentálne regulačné prostredia na otestovanie inovatívnych prístupov. Domnieva sa, že takéto kontrolované experimentovanie môže pomôcť identifikovať uskutočniteľné zjednodušenia, posúdiť vplyv digitálnych kritérií a kritérií udržateľnosti a slúžiť ako základ pre budúce usmernenia EÚ, ako aj v prípade potreby vyskúšať rýchle postupy pre závažné núdzové situácie alebo núdzové sociálne situácie, a to v súlade so zásadou transparentnosti a integrity;

33. mali by sa posilniť mechanizmy trhového dialógu *ex ante*, najmä pokiaľ ide o inovatívne odvetvia, komplexné projekty a sociálne služby, pričom by sa zabezpečilo ich primerané, transparentné a riadne zdokumentované využívanie bez toho, aby boli považované za narušenie hospodárskej súťaže;

34. sa domnieva, že „interné obstarávanie“, spolupráca subjektov verejného sektora a „horizontálne obstarávanie“ sa ukázali ako užitočné pre určité špecifické verejné zákazky a často vedú k najlepším dlhodobým riešeniam. Žiada preto Komisiu, aby do revízie zahrnula ustanovenia, ktorými sa rozšíria tieto druhy verejného obstarávania, napríklad možnosť organizácií v spoločnom vlastníctve nakupovať od svojich vlastníkov bez toho, aby sa to považovalo za narušenie hospodárskej súťaže na súvisiacich trhoch, pričom sa zabezpečí sloboda miestnych a regionálnych samospráv organizovať poskytovanie verejných služieb vrátane spolupráce subjektov verejného sektora a zachová záruka nenarúšania hospodárskej súťaže a vysledovateľnosti rozhodnutia o samoorganizácii. Kritérium týkajúce sa činností neplní vo verejnom obstarávaní medzi subjektmi verejného sektora žiadnu úlohu, a preto by sa malo zrušiť;

35. zdôrazňuje, že je potrebné objasniť a zjednodušiť pravidlá, ktorými sa riadia rámcové dohody a dynamické nákupné systémy, aby sa zlepšila ich praktická užitočnosť pre verejných obstarávateľov a zároveň zabezpečila dostatočná právna istota, transparentnosť a flexibilita;

Profesionalizácia úlohy verejného obstarávateľa

36. žiada komplexnú stratégiu EÚ s cieľom sprofesionalizovať verejných obstarávateľov na všetkých úrovniach prostredníctvom odborného vzdelávania a profesionalizácie, a to s osobitným zameraním na orgány miestnej a regionálnej samosprávy a bez obmedzenia miestnej a regionálnej autonómie. Domnieva sa, že pre revidovaný rámec by mali byť dôležité odporúčania Komisie z roku 2017 týkajúce sa profesionalizácie verejného obstarávania. Odporúča rozvoj modulárnych programov odbornej prípravy, asistenčných pracovísk a poradenských služieb koordinovaných s nástrojmi súdržnosti a reforiem na základe spoločného rámca odborných zručností, ktorý by zahŕňal riadenie profesionálnej kariéry s cieľom prilákať a udržať talenty vo verejnom obstarávaní. Odporúča celoeurópsky rámec pre profesionalizáciu vrátane úloh „inteligentného nákupcu“ pre projekty zamerané na inovácie a špecializovaných kompetenčných centier poskytujúcich odbornú prípravu, vzorovú dokumentáciu a právnu pomoc. Zdôrazňuje, že do tejto stratégie profesionalizácie by sa mala začleniť integrita ako neoddeliteľná súčasť profesionálneho správania. Podčiarkuje, že táto stratégia by mala byť financovaná pomocou programov financovania EÚ a nemala by sa ňou zavádzať povinnosť zriadiť nové štruktúry na miestnej úrovni;

Digitalizácia a transparentnosť

37. je presvedčený, že digitalizácia by mala byť kľúčovým prvkom pri znižovaní nákladov a zefektívňovaní verejného obstarávania vrátane zníženia administratívneho zaťaženia, zlepšenia efektívnosti a konkurencieschopnosti, zvýšenia transparentnosti a uľahčenia prístupu pre MSP a cezhraničných uchádzačov. Zdôrazňuje, že ak sa digitalizácia správne zavádza, môže slúžiť mnohým hlavným cieľom reformy, ale že tieto prínosy nie sú automatické. Upozorňuje, že roztrieštené a príliš prísne digitálne požiadavky by mohli jednoducho priniesť novú záťaž namiesto toho, aby ju znížili. Požaduje preto, aby digitalizácii predchádzalo zjednodušenie a zavedenie interoperabilných a používateľsky ústretových systémov založených na spoločných dátových normách, ktoré umožnia úplnú vysledovateľnosť a automatizáciu aj s použitím umelej inteligencie počas celého cyklu obstarávania, od plánovania až po vykonávanie a monitorovanie zákaziek. Zdôrazňuje potrebu posilniť a doplniť existujúci spoločný európsky slovník pojmov z oblasti verejného obstarávania, pričom sa zaručí, že všetci verejní obstarávatelia ho budú v plnej miere a jednotne využívať. Požaduje zaviesť systém vzájomného uznávania registrov uchádzačov v členských štátoch s cieľom umožniť rýchly prístup k aktuálnym informáciám a znížiť požiadavky na dokumentáciu pre hospodárske subjekty;

38. pokiaľ ide o riadenie verejného obstarávania, opätovne zdôrazňuje potrebu prístupu k transformácii postupov zadávania zákaziek na základe digitalizovaného návrhu a konfigurácie okolo údajov, a nie výlučne dokumentu. Okrem zavedenia elektronického obstarávania je potrebné vypracovať postupy, ktoré nie sú zamerané na dokumenty. To by malo okrem iných cieľov umožniť prepracovanie procesov a zabezpečiť kvalitu údajov, ktoré musia slúžiť na riadne monitorovanie a kontrolu verejného obstarávania v celom rozsahu. Takisto by bolo potrebné stanoviť osobitný právny režim pre používanie umelej inteligencie vo verejnom obstarávaní, čím by sa zabezpečil rámec právnej istoty;

39. uznáva, že elektronické obstarávanie prinieslo v mnohých regiónoch hmatateľné zvýšenie efektívnosti a zníženie nákladov, ale zároveň zaviedlo nové prekážky pre menšie podniky, malých verejných obstarávateľov a malé subjekty, ktorým chýba digitálna kapacita. Naliehavo vyzýva Európsku komisiu a členské štáty, aby digitalizáciu sprevádzali opatrenia na budovanie kapacít. Nabáda Komisiu, aby podporovala rozvoj digitálnej infraštruktúry, ktorá uľahčí verejné súťaže a predkladanie ponúk, a zároveň zabezpečila, aby požiadavky na zber údajov nevytvárali neprimeranú administratívnu záťaž pre miestne a regionálne samosprávy. Vyzýva na zlepšenie interoperability údajov o verejnom obstarávaní s cieľom podporiť hospodársku súťaž a transparentnosť trhu prostredníctvom štandardizovaných súborov údajov prístupných príslušným orgánom na základe primeraných záruk dôvernosti. Zdôrazňuje, že takéto údaje by mali podporovať aj presadzovanie práva hospodárskej súťaže, čo umožní odhaľovanie ukazovateľov manipulácie s ponukami. Odporúča, aby obchodné registre v členských štátoch zabezpečili prístup k registračným informáciám v interoperabilných digitálnych formátoch;

40. odporúča systematické monitorovanie a hodnotenie plnenia verejného obstarávania počas fázy vykonávania a žiada revíziu, ktorá by verejným obstarávateľom umožnila sledovať a vykazovať kľúčové ukazovatele plnenia a pri zadávaní nových zákaziek zohľadňovať predchádzajúce plnenia dodávateľov, čo umožní lepšie riadenie rizík pri plnení bez toho, aby to malo negatívny dosah na hospodársku súťaž alebo vstup nových dodávateľov (scaleupov alebo inovačných MSP bez predchádzajúcich skúseností). Považuje za potrebné vymedziť časť týchto kľúčových ukazovateľov výkonnosti na európskej úrovni harmonizovaným spôsobom, aby sa zabezpečila porovnateľnosť výsledkov medzi členskými štátmi a posilnila konzistentnosť monitorovania plnenia zmlúv v celej Únii;

Malé a stredné podniky, startupy a organizácie sociálneho hospodárstva

41. uznáva, že zjednodušené postupy pre MSP viedli v EÚ k nerovnakým výsledkom. Zdôrazňuje, že MSP, startupy a organizácie sociálneho hospodárstva naďalej odrádzajú od účasti vysoké požiadavky na dokumentáciu a zložité požiadavky na oprávnenosť. Vyzýva Komisiu, aby presadzovala skutočné zjednodušenie primeranými požiadavkami na dokumentáciu a väčšou flexibilitou pre malé zákazky a zároveň zabezpečila, že akékoľvek ďalšie opatrenia na podporu účasti MSP zostanú primerané a nediskriminačné;

42. opakuje, že jasné a harmonizované pravidlá týkajúce sa účasti združení na verejnom obstarávaní – vrátane konzorcií, dočasných zoskupení podnikov a spoliehania sa na kapacity iných subjektov –, ktoré presne stanovujú režim zodpovednosti zúčastnených subjektov, sú nevyhnutné na zaručenie spravodlivej hospodárskej súťaže a rovnakého prístupu a zároveň na zabezpečenie toho, aby každú časť zákazky vykonávali subjekty s potrebnou a špecifickou kvalifikáciou, a na zabránenie rizikám nízkej kvality, sociálneho dampingu a nekalej hospodárskej súťaže. Zdôrazňuje, že takáto zrozumiteľnosť by zachovala slobodu združovania prevádzkovateľov a zároveň zabránila právnej neistote a nadmernej administratívnej záťaži vyplývajúcej z rozdielnych vnútroštátnych transpozícií;

43. uznáva, že uľahčenie prístupu pre menších prevádzkovateľov možno podporiť rozdelením zákaziek na časti, ak to trhové podmienky umožňujú, pričom sa zabezpečí proporcionalita, aby sa zabránilo kolúznemu správaniu. Konštatuje, že súčasné pravidlá už umožňujú verejným obstarávateľom v súlade so subsidiaritou a proporcionalitou vykonávať takéto posúdenia na základe trhových podmienok a že dôsledné uplatňovanie existujúcich ustanovení je prínosom pre miestne a regionálne samosprávy;

44. vyzýva Komisiu, aby objasnila rámec na udeľovanie koncesií, a to najmä: a) požiadavky na presun operačného rizika, v ktorých sa stanovuje, že podstatné riziko týkajúce sa dopytu, výkonnosti alebo dostupnosti musí znášať koncesionár, s usmerneniami špecifickými pre dané odvetvie, a nie s prísnymi prahovými hodnotami; b) pravidlá oceňovania aktív pri skončení platnosti zmluvy, ktoré si vyžadujú vopred určené metodiky na kompenzáciu neamortizovaných investícií a prevoditeľných aktív na základe účtovnej hodnoty alebo trhovej hodnoty stanovenej v zmluvných podmienkach; c) uznanie, že zákonná klasifikácia koncesií a štatistické spracovanie podľa ESA 2010 slúžia na odlišné účely a musia sa riešiť samostatne, pričom obe sú naďalej relevantné pre riadnu správu koncesií; d) súkromne iniciované projekty by sa mali podporovať prostredníctvom flexibilných postupov, ako je súťažný dialóg, a primeraných kritérií na vyhodnotenie ponúk, ktorými sa odmeňuje zdokumentovaný príspevok k návrhu a rozvoju, ktorý ponúkajú predkladatelia projektov, vrátane merateľných ukazovateľov výkonnosti, a transparentných pravidiel na ochranu efektívnych investícií pred vyvlastnením; e) uznanie zmlúv o nákupe energie ako osobitnej aplikácie verejno-súkromného partnerstva, ktorá umožňuje konkurencieschopné obstarávanie energie z obnoviteľných zdrojov prostredníctvom dlhodobých zmlúv.

V Bruseli 4. marca 2026

Predsedníčka
Európskeho výboru regiónov
Kata TÜTTŐ